

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 14. december 2022 blev i sag nr. 98687:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Velliv, Pension og Livsforsikring A/S
Lautrupvang 10
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klage af 26/8 2022 har klagerens repræsentant bl.a. anført:

"Den 18. december 2019 traf Ankenævnet for Forsikring afgørelse i sag nr. 93888, hvor min klient ... havde klaget over, at Velliv havde stoppet udbetalingen af ydelser fra forsikringen ved nedsat erhvervsevne. Der henvises derfor generelt til tidligere fremsendt materiale samt denne kendelse.

Ankenævnet fandt, at [klageren] ikke havde løftet bevisbyrden for, at hans generelle erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad. Der blev lagt vægt på, at hans daværende beskæftigelse som landmand ikke tilgodeså hans skånehensyn i tilstrækkeligt omfang, samt at han ikke var arbejdsprøvet på det brede arbejdsmarked.

[Klagerens] situation har imidlertid ændret sig væsentligt, idet han ved årsskiftet i 2020/2021 blev nødsaget til at sælge sin slægtsgård grundet sine helbredsmæssige gener. Han er efterfølgende blevet afklaret i kommunalt regi med længere arbejdsprøvning/praktikforløb i 2021 og fik bevilget fleksjob i november 2021. Det fremgår heraf, at han alene har en arbejdssevne på 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet med relevante skånehensyn. [Klageren] har efterfølgende været ansat på disse vilkår i fleksjob.

Vi anmodede på den baggrund Velliv om en ny vurdering af sagen, idet [klageren] nu er i beskæftigelse som tilgodeser hans skånehensyn samt er afklaret i forhold til det brede arbejdsmarked, og samtidig ikke er i stand til at arbejde med end 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet, hvilket vil kunne omregnes til effektiv arbejdstid på cirka 3,5 timer ugentligt.

Velliv har vurderet sagen på ny, men vurderer fortsat, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad. Det anføres som argumentation, at han ikke har bevist, at

han med de rette skånehensyn ikke vil være i stand til – på det brede arbejdsmarked – at arbejde og tjene mere end en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Se afgørelsen af 30. marts 2022 samt fastholdelse af 22. april 2022.

Vi er dybt uenige i vurderingen fra Velliv, idet vi mener, at [klageren] på nuværende tidspunkt utvivlsomt har løftet bevisbyrden for, at hans erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad, og anmoder derfor hermed om en ny vurdering fra Ankenævnet for Forsikring.

Uddybning af [klagerens] aktuelle situation

[Klageren], født ... , har arbejdet med landbrug hele sit liv, de seneste 2... år som selvstændig landmand. Han overtog familiens slægtsgård tilbage i 19.., og har drevet den med malkekøer frem til ultimo 2016, hvor han og hans hustru valgte at sætte gården til salg grundet [klagerens] helbredsmæssige situation trods de forinden havde forsøgt at ansætte ekstra medhjælpere. Det var en hård beslutning at sætte deres livsdrøm til salg, men samtaler med smerteklinikken gjorde udslaget. Salget lykkedes dog ikke, på trods af mange fremvisninger. [Klageren] forsøgte at blive på gården ved i 2017 at sælge de cirka ... dyr og ved at udleje de ... hektar jord, samtidig med at bygningerne blev omdannet til et kviehotel for at lave en fornuftig tilværelse form ham med større overskud og bedre dage. Til trods for omlægningen lykkedes det ikke, og gården blev solgt ved årsskiftet 2020/2021.

Igennem de seneste cirka 10-15 år har han haft en tiltagende smerteproblematik primært i nakke/skulderregion med udstråling til skulderne, arme og hænder og ledsagende spændingshovedpine samt svær kvalme, og har som følge deraf haft flere deltidssygemeldinger. Han har siden 2015 haft daglige vedvarende smerter, og har på intet tidspunkt siden da været smertefri. I 2015 fik han på grund af de helbredsmæssige gener af kommunen bevilliget personlig assistance i 18 timer om ugen, hvilket året efter blev forhøjet til 20 timer ugentligt, som er det maksimale, som kan bevilges til fuldtidsbeskæftigelse.

Han havde fortsat flere sygemeldinger og fra juni 2018 blev hans ugentligt arbejdstid nedsat til 9 timer. Den 16. september 2019 blev han bevilget tilskud til selvstændig virksomhed, idet det blev vurderet, at han havde varige og væsentlige begrænsninger i sin arbejdssevne, og han ikke fremover ville kunne arbejde på normale vilkår i sin virksomhed.

Velliv udbetalte midlertidig ydelse fra 2018 til 1. januar 2020, hvorefter forsikringen afviste med henvisning til, at den generelle erhvervsevne ikke var dokumenteret nedsat med mindst 2/3 jf. afgørelse af 10. maj 2019 og 21. juni 2019.

Af Vellivs afvisning fra 2019 fremgår følgende; *'Vi er ikke uenige i, at du lider af komplekse kroniske smerter, og at der ikke er udsigt til bedring af din smertetilstand. Vi er heller ikke uenige i, at din smertetilstand påvirker din daglige livsførelse og nedsætter dit funktionsniveau. Det er på baggrund af de samlede oplysninger vores vurdering, at din erhvervsevne i dit erhverv med landbrug er væsentlig nedsat, men at din generelle erhvervsevne, specielt i ikke fysisk og mentalt belastende funktioner, er nedsat, men ikke med mindst 2/3.'*

[Klageren] anlagde sag ved Ankenævnet for Forsikring, idet Velliv havde stoppet udbetalingen af ydelser fra forsikringen ved nedsat erhvervsevne. Den 18. december 2019 traf Ankenævnet for Forsikring afgørelse i sag nr. 93888, hvor [klageren] ikke fik medhold.

Ankenævnet begrundede afgørelsen med, at [klageren] ikke havde bevist, at hans generelle erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad, og at han med de rette skånehensyn vurderet i forhold til det brede arbejdsmarkedet ikke ville være i stand til at arbejde og tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt arbejdsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Der blev lagt vægt på, at [klagerens] daværende beskæftigelse som selvstændig landmand med en arbejdsuge på 9-10 timer ikke i fuld tilstrækkelig grad tilgodeså hans skånehensyn. Der blev også lagt vægt på, at han ikke var blevet arbejdsprøvet i forhold til det brede arbejdsmarked, hvorfor det var uafklaret i hvilket omfang [klageren] ville være i stand til at arbejde inden for andre erhverv end landbrug under iagttagelse af relevante skånehensyn.

Som nævnt ovenfor havde [klageren] på dette tidspunkt omlagt sit landbrug til kviehotel, men da det ikke var muligt at drive grundet de helbredsmæssige gener, var han nødsaget til at opgive sin karriere som selvstændig landmand og sælge slægtsgården. Salget skete ved årsskiftet 2020/2021, og han var efterfølgende kortvarigt fuldtidssygemeldt primo 2021.

I april 2021 blev [klageren] opstartet i virksomhedspraktik hos [virksomhed] som medhjælper med relevante skånehensyn i form af ingen tunge løft, forskelligartede opgaver, brug for at holde kroppen i gang og pauser efter behov samt ikke at arbejde med armene ud fra kroppen. Praktikken var på 9-11 timer ugentligt, og arbejdsopgaverne bestod i brug af palleløfter, pakke små ikke tunge genstande (fx ...), sætte klistermærker på kasser og igangsættelse af [personer] med praktiske opgaver.

Praktikforløbet viste ved afslutningen, at [klageren] kunne arbejde 9 timer pr. uge med 40 % effektivitet ved ovenstående beskrevne lettere praktiske opgaver og socialt arbejde.

I november 2021 fik han bevilget fleksjob. Se rehabiliteringsteamets indstilling samt fleksjobbevilling i bilag 3. Af bevillingen fremgår det, at han har varige og væsentlige begrænsninger i sin arbejdsevne, og at han ikke vil kunne fastholde eller opnå beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Det fremgår endvidere, at hans arbejdsevne er begrænset til 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet, såfremt han har relevante skånehensyn i form af nedsat arbejdstid og -tempo, mulighed for pauser og ikke-nakkebelastende opgaver.

Af rehabiliteringsteamets indstilling fremgår det, at; *'[Klageren] er kendt med kronisk smerteproblematik i nakke, hoved, skuldre og arme siden 2011. Han er relevant udredt på ryggklinik og relevant behandlet inklusive forløb på smerteklinik af 2 omgange i 2017 og 2021.*

Der er desværre ikke sket nogen væsentlig ændring af smerterne og hans funktionsevne er varig nedsat. Vurderes færdigbehandlet med varig og stationær tilstand. Der kan ikke peges på yderligere behandlingsmuligheder. Funktionsevnen er varig og væsentlig nedsat.'

Det fremgår ligeledes af rehabiliteringsteamets indstilling, at der ikke er sociale forhold, der vanskeliggør tilknytningen til det ordinære arbejdsmarked, men at der er lagt vægt på de helbredsmæssige forhold. Det fremgår heraf tydeligt, at [klagerens] arbejdsevne primært er vurderet ud fra de helbredsmæssige faktorer. Kommunens vurdering af arbejdsevnen bør altså i dette tilfælde være sammenfaldende med forsikringsselskabets vurdering af erhvervsevnen.

Det bemærkes, at Velliv i deres fastholdelse fra 2022 skriver, at fleksjobbet er bevilget på 10-11 timer ugentligt. Dette er ikke korrekt, hvilket også fremgår af fleksjobbevillingen, hvor der angives 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet.

[Klageren] er igennem en lang periode fra 2013 og frem relevant udredt på rygklinik, ved speciallæger og har ligeledes været på forløb på [privathospital] smerteklinik i hhv. 2017 og 2021. Ingen af forløbene eller behandlingsformerne har haft den ønskede lindrende effekt på smertetilstanden, og han blev derfor senest afsluttet i september 2021.

Af journal fra [privathospital] Smerteklinik fremgår det, at der i forløbet er blevet afprøvet smertestillende medicin i form af Pregabalin, Ibuprofen, TCA, Tramadol, Gabapentin og Klorzoxazon samt Baklofen.

Det fremgår ligeledes af journalen fra [privathospital] Smerteklinik, at han aktuelt ved afslutningen af forløbet i september 2021 dagligt tager følgende smertestillende, som anses for at være det bedst opnåelige medicinske resultat;

'Smertemedicin:

Baklofen 10 mg, 1½ tablet x 3.

Pregabalin 25 mg, 1+1+0.

Pregabalin 75 mg, 1+1+2.

Ibuprofen 600 mg, 1 tablet p.n., maksimalt x 1.

Øvrig medicin:

Pantoprazol 20 mg x 1.'

[Klagerens] helbredsmæssige situation er aktuelt, på trods dagligt indtag af større mængder smertemedicin jf. ovenstående liste, daglige, konstante nakkeskuldremerter som forværres ved løft af arme, især ud foran kroppen. Ved bevægelse af nakken fremprovokeres kraftige smerter medførende svær kvalme, svimmelhed og migrænelignende hovedpine. Derudover oplever han smerteudstråling ud i skulderregionen samt til begge arme og hænder.

Som følge af ovenstående beskrevne konstante smerter har han afbrudt nattesøvn og vågner hver nat flere gange med efterfølgende træthed til følge. Hans gener er kroniske, og trods gentagne forsøg med diverse behandlingsformer, herunder både medicinsk og adskillige alternative behandlingsformer, har han ikke opnået en lindring af smerterne, men oplever derimod en gradvis forværring af hans samlede helbredsmæssige gener, herunder særligt nakkesmerterne. Se seneste speciallægeerklæring og journal fra [privathospital] Smerteklinik i bilag 2.

[Klageren] har igennem årene været meget frustreret over den manglende forklaring på og afklaring af hans helbredsmæssige situation. Derudover har de omfattende helbredsmæssige gener haft store konsekvenser for alle dele i hans privatliv, herunder særligt i forbindelse med nødvendigheden af opgivelsen af hans livsdrøm som selvstændig erhvervsdrivende og salget af familiens slægtsgård efter 25 år. I privatlivet oplever han desuden, at hans helbredsmæssige udfordringer medfører et konstant manglende overskud, hvilket gør det svært at være der for både hans hustru og børn. Derudover er det svært, og til tider umuligt, at planlægge dagligdags aktiviteter og deltagelse i både små og store sociale arrangementer, da han aldrig ved, hvornår smerterne pludseligt forværres i en sådan grad, at han er nødt til at trække sig helt eller gå i seng.

Vi anmodede på baggrund af ovenstående samlede oplysninger om [klageren] helbreds- og erhvervsmæssige situation Velliv om en ny vurdering af sagen. Der har aldrig tidligere været tvivl om, at [klageren] havde omfattende helbreds- og erhvervsmæssige gener, som alene vil forværres over tid uden udsigt til lindring af smerteproblematikken, og at deres tidligere afvisning alene gik på, at han ikke var erhvervsmæssigt afklaret på det brede arbejdsmarked.

[Klagerens] situation er som ovenfor beskrevet derfor et helt anderledes sted rent arbejdsmæssigt på nuværende tidspunkt, idet han nu er i beskæftigelse som i tilstrækkelig grad tilgodeser hans skånehensyn samt er afklaret i forhold til det brede arbejdsmarked. Det har samtidig vist sig, at han ikke er i stand til at arbejde med end 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet, hvilket vil kunne omregnes til effektiv arbejdstid på cirka 3,5 timer ugentligt.

Velliv afviste sagen ved afgørelse af 30. marts 2022. Det bemærkes, at det heraf ikke fremgår, at [klageren] er tilkendt fleksjob på 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet i november 2021.

Velliv anførte i deres fastholdelse fra 22. april 2022, at: *'Det var og er derfor fortsat vores vurdering, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad, og at [klageren] ikke har bevist, at han med de rette skånehensyn ikke vil være i stand til – på det brede arbejdsmarked – at arbejde og tjene mere end en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.'*

Dette er vi meget uforstående over for, idet [klageren] efter vores klare overbevisning har løftet bevisbyrden herfor, idet han er blevet afprøvet på det brede arbejdsmarked med de rette skånehensyn. Hvis forløb i kommunalt regi, og efterfølgende fleksjobbevilling, ikke kan bruges som grundlag for at medvirke til at løfte denne bevisbyrde, så vil man som forsikringstager reelt set ikke have en chance for at løfte bevisbyrden, idet der ikke igennem andre ordninger end kommunal afklaring er mulighed for at opnå beskæftigelse på det brede arbejdsmarked med relevante skånehensyn og herved vise, hvor meget man er i stand til at arbejde.

Det bemærkes desuden, at det af § 116, stk. 3 i lov om aktiv beskæftigelsesindsats fremgår, at *'Fleksjob kan først tilbydes, når alle relevante tilbud efter denne lov samt andre foranstaltninger, herunder eventuelt forsøg på omplacering på arbejdspladsen, har været afprøvet for at bringe eller fastholde den pågældende i ordinær beskæftigelse. Dette gælder dog ikke, hvis det er åbenbart formålsløst at gennemføre de nævnte foranstaltninger forud for visitationen.'*

Heraf må det klart kunne udledes, at fleksjob er 'sidste mulighed' for fastholdelse på arbejdsmarkedet, og at næste skridt normalt vil være førtidspension. Det kan også ses, at personer som bevilges fleksjob ikke vil kunne fastholde ordinær beskæftigelse, har været igennem andre relevante tilbud og derved er afklaret i forhold til ikke at kunne arbejde på det brede arbejdsmarked uden særlige skånehensyn eller øvrige foranstaltninger. [Klageren] fik som tidligere beskrevet tilkendt fleksjob på 9 timer ugentligt med 40 % effektivitet i november 2021 med relevante skånehensyn.

Det er svært at se, hvordan [klageren] yderligere skal bevise sin nedsatte erhvervsevne, idet han har forsøgt at arbejde mest muligt og med relevante skånehensyn både i sin oprindelige beskæftigelse som erfaren selvstændig landmand, siden i praktikforløb som medhjælper på [virksomhed] og senest i sit nuværende fleksjob.

På baggrund af ovenstående må det derfor konkluderes, at [klageren] har fået afklaret sin generelle erhvervsevne på det brede arbejdsmarked. Han har som landmand siden 2018 alene været i stand til at arbejde 9 timer ugentligt, og virksomhedspraktik i 2021, og efterfølgende fleksjobbevilling, angiver samtidig alene 9 timer ugentligt med kun 40 % effektivitet, hvilket vil kunne omregnes til effektiv arbejdstid på cirka 3,5 timer ugentligt. Dette er også, hvad han efterfølgende har været i stand til at arbejde i sit aktuelle fleksjob i 2022.

Der kan på baggrund heraf ikke være tvivl om, at [klageren] aktuelle helbredsmæssige situation medfører, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3, og at han derved er nedsat i dækningsberettigende grad."

Selskabet har den 27/9 2022 bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Forsikredes klage

Klager og dennes Rådgiver klager over Selskabets afgørelse om, at Klagers generelle erhvervsevne ikke vurderes at være dokumenteret nedsat med mindst 2/3. Der lægges i klagen vægt på, at Klager er afklaret i kommunalt regi og tilkendt fleksjob på 9 timer om ugen.

Selskabet fastholder sin afgørelse

Ankenævnet for Forsikring gav den 18. december 2019 Selskabet medhold i, at Klagers generelle erhvervsevne ikke var dokumenteret nedsat med mindst 2/3.

Selskabet vurderede på daværende tidspunkt, at det ikke på baggrund af de helbredsmæssige oplysninger var dokumenteret, at Klagers generelle erhvervsevne var nedsat med mindst 2/3, og dermed at der ikke var dokumentation for, at Klager med de rette skånehensyn ikke skulle kunne arbejde og tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Klager kunne på daværende tidspunkt arbejde 9-10 timer om ugen som selvstændig landmand uden tilstrækkelige skånehensyn.

Siden denne afgørelse er der ikke sket ændringer i Klagers helbredsmæssige situation, hvorfor Selskabet ikke er kommet frem til en anden vurdering. Den efterfølgende kommunale afklaring er ikke afgørende for Selskabets vurdering af, om forsikringsbetingelserne er opfyldt, og kan ikke lægges til grund for en anden vurdering. Det er de helbredsmæssige oplysninger, der er afgørende for Selskabets vurdering.

Sagsfremstilling

Forsikringen giver blandt andet ret til fritagelse for indbetaling og udbetaling ved nedsat erhvervsevne, hvis Klagers erhvervsevne nedsættes til 1/3 eller mindre af den fuld erhvervsevne.

Af forsikringsbetingelserne § 7 fremgår bl.a.: ...

Vi henviser til tidligere kendelse fra Ankenævnet for Forsikring i sag nr. AK 93888, hvori Selskabet får medhold i, at Klagers generelle erhvervsevne ikke er dokumenteret nedsat med mindst 2/3.

Selskabet modtager den 10. marts 2021 en henvendelse fra Rådgiver om, at Klager er blevet sygemeldt i december 2020 og fortsat er det, og Rådgiver vedlægger et lægebrev fra [privathospital] – Tværfagligt Smertecenter (bilag B).

Den 22. marts 2021 modtager Selskabet en ny ansøgning fra Klager (bilag C), som på ny ansøger om fritagelse for indbetaling og udbetaling ved nedsat erhvervsevne på baggrund af samme sygdom som tidligere. Klager oplyser, at han er blevet sygemeldt den 22. december 2020 fra sit job som landmand.

Selskabet indhenter herefter supplerende oplysninger fra kommunen, som vi modtager den 12. maj 2021 (bilag D), og en speciallægeerklæring fra speciallæge i neurokirurgi ... , som vi modtager den 23. november 2021 (bilag E). I mellemtiden har Rådgiver også indsendt kopi af kommunen afgørelse pr. 4. november 2021 om, at Klager er berettiget til fleksjob (bilag F).

På baggrund af de samlede oplysninger vurderer Selskabet, at Klager ikke er berettiget til fritagelse for indbetaling og udbetaling ved nedsat erhvervsevne, da Klagers generelle erhvervsevne ikke vurderes at være dokumenteret nedsat med mindst 2/3. Dette oplyser Selskabet til Klager i brev af 30. marts 2022 (bilag G).

Selskabets vurdering

Det afgørende for, om Klager er berettiget til fritagelse for indbetaling og udbetaling ved nedsat erhvervsevne er, om Klager af helbredsmæssige årsager ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse at arbejde og tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Denne vurdering foretages på baggrund af de helbredsmæssige oplysninger.

Kommunens afklaring og afgørelse om fleksjob er ikke afgørende for Selskabets vurdering. Kommunen vurderer arbejdssevnen med udgangspunkt i en række grundprincipper blandt andet uddannelse, arbejdsmarkedserfaring, fremtidsønsker og sociale forhold. Helbredet udgør kun ét element i disse grundprincipper. I forhold til forsikringen er det alene det helbredsmæssige, der indgår i vurderingen af forsikredes erhvervsevne. Kriterierne for kommunens vurdering af arbejdssevnen er altså ikke sammenfaldende med kriterierne i Selskabets forsikringsbetingelser.

Selskabet henviser til tidligere klage til Ankenævnet for Forsikring AK. 93888, hvoraf det fremgår, at Klager modtog midlertidig fritagelse for indbetaling og udbetaling ved nedsat erhvervsevne i en periode, hvorefter dette ophørte ved vurderingen af Klagers generelle erhvervsevne. Vurderingen af Klagers generelle erhvervsevne blev foretaget på baggrund af de helbredsmæssige oplysninger.

Hvis Klager efterfølgende igen skal være berettiget til fritagelse for indbetaling og udbetaling ved nedsat erhvervsevne, skal der være tale om en forværring af Klagers helbredsmæssige tilstand, som gør, at den generelle erhvervsevne vurderes nedsat med mindst 2/3.

I forbindelse med Klagers nye ansøgning indhenter Selskabet derfor relevante helbredsmæssige oplysninger, for at kunne tage stilling til, om der er sket forværring af Klagers helbredsmæssige tilstand, og om denne forværring medfører, at erhvervsevnen er nedsat med mindst 2/3.

Af Generel helbredsattest af 10. februar 2021 fra Klagers egen læge til kommunen fremgår det, at Klagers helbredsmæssige situation er uændret i forhold til seneste attest i juli 2019. Der beskrives gener i overensstemmelse med de gener, som tidligere er beskrevet. Det fremgår ligeledes, at

Klagers tilstand ikke er forenelig med et fysisk belastende erhverv, som det Klager varetager, og at han i dette job har svært ved at 'holde sig på den rigtige side af overbelastningerne', hvilket medfører betydelige gener. Symptomerne er således afhængige af hvilke arbejdsfunktioner, han udfører, intensiteten og varigheden af dem. Det fremgår endvidere, at Klager har skånehensyn i forhold til arbejde med armene ud fra kroppen samt muligheden for pauser/hvile. Helbredsattesten beskriver, at Klager har et sundt naturligt udseende, almentilstanden er god og han er muskulært bygget. Bevægeligheden i ryg, underekstremiteter og nakke beskrives normal, dog med noget spænding i nakken ved yderstillinger. Der er smerter svarende til triggerpunkter i skulder og nakke, men normal tonus og kraft af begge overekstremiteter. Der er ligeledes normal skulderbevægelighed, dog kan venstre arm komme lidt længere op mellem skulderbladene end højre, men det er marginalt. Øvelsen medfører dog ubehag.

Af speciallægeerklæringen fra speciallæge i neurokirurgi ... fra november 2021 beskrives, at forsikrede klager over daglige nakkeskuldresmerter, værst i nakken, hvor smerterne beskrives svt. VAS 3-4 (ud af 10). Smerterne forværres fx ved brug af armene ud fra kroppen. Hvis nakken bevæges bagover, fremprovokeres kraftige smerter med kvalme og svimmelhed. Klager beskriver smerter strålende ud i skulderregionen, og forværring ved opgaver som fx vindues- og bilvask og ved pc-arbejde. Har i gennemsnit 3 dage ud af en måned med kraftige smerter. Klager beskriver derudover afbrudt nattesøvn grundet smerter.

Speciallægen beskriver, at der ikke er tale om traumer eller anden årsag, der forklarer udviklingen af Klagers gener siden 2009. Objektivt beskrives Klager med alderssvarende udseende og velproportioneret. Der beskrives fri bevægelighed i nakken, men med smerter ved sidedrejning til yderstillinger. Der ses ingen muskelatrofi over nakkeskulderregionen og begge arme løftes fra 0 til 180 grader. Der ses palpationsømhed svarende til den paravertebrale nakkemusculatur. Der ses normal bevægelighed i ryg og ekstremiteter, som ses med normal tonus og trofik samt refleksforhold. Samlet beskrives den neurologiske undersøgelse at være normal med en regional smertetilstand i den overfladiske nakkeskuldermuskulatur. Der er tale om nakkeskuldresmerter uden neurologisk forklaring.

De nye helbredsmæssige oplysninger beskriver ingen forværring af forsikredes helbredsmæssige tilstand, som kan underbygge, at den generelle erhvervsevne skulle være nedsat med mindst 2/3. Der er således heller ingen forklaring på, hvorfor Klager kan varetage 9-10 timers arbejde om ugen med fysiske belastninger og uden de relevante skånehensyn, men da han efterfølgende kommer i praktik med relevante skånehensyn, kan han ikke klare flere timer. Det beskrives netop, at de arbejdsfunktioner, som forsikrede havde i arbejdet som landmand, fremprovokerede smerter. Dette vurderer vi ikke hænger sammen med de lægelige oplysninger, og vi vurderer ikke, at praktikken kan lægges til grund for en vurdering af, at den generelle erhvervsevne i henhold til forsikringen er nedsat med mindst 2/3.

Det fremgår endvidere af Rehabiliteringsteamet indstilling i forbindelse med mødet den 3. november 2021, at det forventes, at arbejdssevnen kan udvikles over tid, ud fra betragtninger om ubekendte faktorer såsom frigørelse af ressourcer gennem ro på beskæftigelsessituationen samt ansættelse under de rette sammenhænge, herunder opfyldelse af skånebehov.

Vi bemærker endvidere, at beskrivelsen af Klagers funktionsniveau i fritiden ikke stemmer overens med det lave funktionsniveau arbejdsmæssigt. Det fremgår blandt andet af kommunens oplysninger, at Klager går til ...træning og er med i løbeklub, hvilket ikke stemmer overens med, at Klager ikke kan arbejde med armene ud fra kroppen. Det fremgår ligeledes af speciallægeerklæringen, at Klager bruger sin fritid på ...træning og ...klub. Klager spiller ligeledes [sport] og går til ...udstillinger, hvor han dog kan opleve forværring af smerter ved belastninger. Klager er i øvrigt i gang med at bygge nyt hus, da han har solgt sin landejendom.

Vi bemærker ligeledes, at såfremt Klager har svære smerter og ikke kan bruge fx armene ud fra kroppen, så ville man forvente påvirkning af trofik, tonus, bevægelighed og kraft, hvilket ikke er tilfældet.

Det er således Selskabets samlede vurdering, at det ikke er dokumenteret, at Klagers helbredsmæssige tilstand er forværret siden seneste afgørelse i Ankenævnet for Forsikring, og at de helbredsmæssige oplysninger ikke begrunder en nedsat erhvervsevne med mindst 2/3. Selskabet fastholder således afgørelsen om, at Klager ikke er berettiget til yderligere fritagelse for indbetaling eller udbetaling ved nedsat erhvervsevne."

Af nævnets kendelse nr. 93888 af 18/12 2019 fremgår bl.a.:

"Efter en gennemgang af sagen og efter en samlet vurdering finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad, og at han med de rette skånehensyn vurderet i forhold til det brede arbejdsmarked ikke vil være i stand til at arbejde og tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren aktuelt arbejder 9-10 timer om ugen som selvstændig landmand, hvilket efter nævnets vurdering ikke er et job, som i fuldt tilstrækkeligt grad tilgodeser hans skånehensyn, der blandt andet er nedsat tid, ingen fysiske belastende opgaver og ingen opgaver med konkret deadline.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren har smertegener, som begrænser hans funktionsevne inden for fysisk krævende erhverv, men at klageren ikke er blevet arbejdsprøvet i forhold til det brede arbejdsmarked, hvorfor det ikke nærmere er undersøgt, i hvilket omfang klageren ville være i stand til at arbejde inden for andre erhverv end landbrugserhvervet under iagttagelse af relevante skånehensyn."

Af aftale i forbindelse med praktikforløb fremgår bl.a.:

**"Særlig aftale for virksomhedspraktikken:
Skånehensyn:**

- Variation i opgaverne.
- Forskelligartede opgaver.
- ingen tunge løft.
- Brug for at holde kroppen i gang til egen grænse.
- Pauser efter behov."

Af rehabiliteringsteamets indstilling af 4/11 2021 fremgår bl.a.:

"Helbredsmæssig/lægelig dokumentation for pågældendes udfordringer/barrierer: [Klageren] er kendt med kronisk smerteproblematik i nakke, hoved, skuldre og arme siden 2011. Han er relevant udredt på rygklinik og relevant behandlet inklusive forløb på smerteklinik af 2 omgange i 2017 og 2021. Der er desværre ikke sket nogen væsentlig ændring af smerterne og hans funktionsevne er varig nedsat. Vurderes færdigbehandlet med varig og stationær tilstand. Der kan ikke peges på yderligere behandlingsmuligheder. Funktionsevnen er varig og væsentlig nedsat.

...

Det forventes, at arbejdsevnen kan udvikles over tid. Dette blandt andet ud fra betragtninger om ubekendte faktorer, såsom frigørelse af ressourcer gennem ro på beskæftigelsessituationen samt ansættelse under de rette sammenhænge, herunder opfyldelse af skånebehov.

Skånehensyn: Med baggrund i [klagerens] omfattende nakkesmerter med udstråling ud over armene og derudover svær hovedpine, anbefales omfattende skånehensyn herunder mulighed for nedsat arbejdstid og tempo samt mulighed for pauser. Arbejdet bør ej heller udfordre nakken."

Af kommunens afgørelse om fleksjob af 4/11 2021 fremgår bl.a.:

"Vi har afgjort, at du er berettiget til fleksjob med virkning fra den 8.11.21. Afgørelsen er truffet på baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling efter mødet den 3.11.2021. Indstillingen fra mødet er vedhæftet.

Begrundelse for afgørelsen

Vi vurderer, at du har varige og væsentlige begrænsninger i din arbejdsevne, og at du ikke vil kunne fastholde eller opnå beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Vi har i den forbindelse lagt vægt på de samlede oplysninger - herunder både de helbredsmæssige oplysninger og beskæftigelsesafklaringen.

Vi vurderer, at din aktuelle arbejdsevne er begrænset til en arbejdstid på 9 timer med ca 40 % effektivitet / uge. Vi vurderer dog, at der er mulighed for, at du inden for en rimelig periode vil kunne forbedre din arbejdsevne, hvorfor det giver mening at tilbyde dig et fleksjob, hvor du får mulighed på sigt at øge den effektive arbejdstid. Vi har i den forbindelse lagt vægt på ubekendte faktorer, såsom frigørelse af ressourcer gennem ro på beskæftigelsessituationen samt ansættelse under de rette sammenhænge, herunder opfyldelse af skånebehov."

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 22/11 2021 fremgår bl.a.:

"Aktuelt:

Anføre således følgende smerteklager:

1. Nakkeskulder: Daglige nakkeskuldresmerter med nakkeskuldresmerter, hvor nakkesmerterne anføres som værst. Nakkeskuldresmerterne har en daglig smerteintensitet svarende til VAS-styrke 3-4/10. Nakkeskuldresmerterne kan ved bestemte bevægelser hen over nakke regionen eller ved brug af armene, især ved brug af arme foran kroppen, forværres til VAS-styrke 4-5/10. Bevægelserne kan især, når nakken bevæges bagover fremprovokere kraftige smerter medførende svær kvalme samt svimmelhed og nærmest migrænoid forværring af hovedpine.

2. Skulder: [Klageren] anfører nakkeskuldresmerter strålende ud i skulderregionen samt til begge arme involverende alle 10 fingre, hvor fingrene beskrives kolde, men der beskrives ingen hævelseseffekt, ingen hvidfarvning af fingrene og ingen svedændring. Med bevaret behåring på arme og hænder. Fri bevægelighed over nakkeskulderregion samt armene. [Klageren] beskriver, at sædvanlige arbejdsopgaver, som, når [klageren] har armene foran kroppen, f.eks. ved vindues- og bilvask, ved pc-arbejde, kan fremprovokere smerterne. Ligeledes når [klageren] ser til siderne eller bøjer nakken bagover, som beskrevet ovenfor. [Klageren] kan derudover ikke anføre, hvad der kan fremprovokere smerterne og har i gennemsnit 3 dage ud af 1 måned med kraftige smerter, hvor han må holde sengen.

3. Søvn: Afbrudt nattesøvn grundet smerter især når han ligger med armene foran kroppen. Vågner 2-3 gange om natten med efterfølgende træthed.

Forløbet af ovenstående er uændret de sidste 8 år og [klageren] har som sagt afhændet sit firma den 31.12.2020.

Funktionsniveau:

Arbejde: [Klageren] er i et afklaringsforløb og har været dette siden april 2020 på et ... , hvor han arbejder mandag, onsdag og fredag, 3 til 3,5 time pr dag. Den ugentlige timebelastning varierer med 9, 10 eller 11 timer. Er her i ...afdelingen hvor han hjælper med at pakke små ikke tunge genstande; det kan være

[Klageren] er i kontakt med kommunen og ved endnu ikke, hvad forløbet skal ende med, men ønsker gerne et fleksjob på den aftalte timebelastning. Vil undgå en førtidspensionering.

[Klageren] havde før fleksjob som selvstændig på 10 timer ugentligt.

...

Fritid: Bruger sin fritid på ...træning, og har en [Klageren] bruger også sin fritid på ...klub. [Klageren] beskriver, at han i sociale sammenhænge eksempelvis ifm. [sport] eller på ...udstilling kan opleve en kraftig smerteforværring ved mindste belastning, som medfører en kraftig hovedpine-tilstand.

...

Konklusion:

Normal neurologisk undersøgelse med en regional smertetilstand i den overfladiske nakkeskuldermuskulatur med en normal MR-scanning af nakkeregionen og hjernen inklusive plexus brachialis baseret på tidligere undersøgelser i 2013, 2014 og 2015. Ligeledes normal skulderundersøgelse ved ortopædkirurg i 2013. [Klageren] har haft 2 forløb i Smerteklinik ... hhv. i 2017 og 2021 afsluttet i september 2021 med regulering af smertestillende medicin, men på trods af dette ikke effekt på smertetilstanden, som er af daglig karakter i et omfang, som har medført, at [klageren] har opgivet sin erhvervskarriere som selvstændig landmand pr 31.12.2020. [Klageren] er aktuelt i et afklaringsforløb med en timebelastning på ca. 10-11 timer ugentligt.

Diagnose

nakkeskuldresmerter uden neurologisk forklaring – dolores dorsi"

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"§ 7 Invalideydelser
Invaliditet

Forsikringstageren har ret til præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente, hvis den forsikrede får nedsat sin erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse – bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed – at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Ved vurdering af forsikredes tab af erhvervsevnen foretages også et skøn over, om forsikrede anses for egnet til omskoling. Anses forsikrede for egnet til omskoling, og i tilfælde af omskoling må forventes at kunne få en erhvervsevne, der overstiger 1/3 af den fulde erhvervsevne, er betingelserne for præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente ikke opfyldte.

Ved bedømmelse af nedsættelsen af erhvervsevnen er det uden betydning, om forsikrede på grund af beskæftigelsessituationen er eller efter sin omskoling vil blive i stand til at få arbejde svarende til sin uddannelse.

...

Den omstændighed, at der tilkendes offentlig førtidspension, giver ikke i sig selv ret til præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente."

Nævnet udtaler:

Klageren er født i 1970'erne og har i mange år arbejdet som selvstændig landmand og haft tiltagende smerter fra nakken med udstråling til skulderne og ledsagende spændingshovedpine. Han havde løbende flere deltidssygemeldinger og fra juni 2018 arbejdede han 9-10 timer om ugen i egen virksomhed. Han valgte ved udgangen af 2020 at sælge sin virksomhed og var herefter fuldtidssygemeldt. Han startede i et praktikforløb den 19/4 2021, hvor han arbejdede 9-11 timer om ugen. Klageren blev pr. 8/11 2021 bevilliget fleksjob med en arbejdstid på 9 timer om ugen og blev herefter ansat i et fleksjob med denne arbejdstid.

Selskabet ydede midlertidig dækning i perioden fra den 4/9 2018 til den 1/1 2020, hvorefter selskabet vurderede, at klagerens generelle erhvervsevnetab ikke var dokumenteret nedsat med mindst 2/3. Sagen blev herefter behandlet i nævnet, som ved kendelse nr. 93888 af 18/12 2019 gav selskabet medhold. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at klageren fortsat arbejdede 9-10 timer om ugen som selvstændig landmand, hvor hans skånehensyn ikke blev tilstrækkeligt tilgodeset, og at klageren ikke var arbejdsprøvet på det brede arbejdsmarked.

Klageren ansøgte igen om ydelser den 22/3 2021.

Selskabet har fastholdt afvisningen af at yde dækning under henvisning til, at klageren fortsat ikke har dokumenteret, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. Selskabet har anført, at der ikke er dokumenteret en helbredsmæssig forværring siden nævnets afgørelse i december 2019. Selskabet har anført, at der ikke er en forklaring på, at klageren kunne arbejde 9-10 timer om ugen med fysiske belastninger og uden skånehensyn, men at han efterfølgende i et praktikforløb, hvor hans skånehensyn blev tilgodeset, kun var i stand til at arbejde det samme timetal.

Klageren har anført, at hans erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. Han har henvist til, at han har været i et praktikforløb, hvor han kun var i stand til at arbejde 9 timer om ugen med en effektivitet på 40 %, og at han efterfølgende blev bevilliget fleksjob med samme timetal.

Af aftale i forbindelse med praktikforløb fremgår det, at klagerens skånehensyn er "Variation i opgaverne, forskelligartede opgaver, ingen tunge løft, brug for at holde kroppen i gang til egen grænse og pauser efter behov".

Af rehabiliteringsteamets indstilling af 4/11 2021 fremgår det, at klageren "er kendt med kronisk smerteproblematik i nakke, hoved, skuldre og arme siden 2011. Han er relevant udredt på rygklinik og relevant behandlet inklusive forløb på smerteklinik af 2 omgange i 2017 og 2021. Der er desværre ikke sket nogen væsentlig ændring af smerterne og hans funktionsevne er varig nedsat. Vurderes færdigbehandlet med varig og stationær tilstand. Der kan ikke peges på yderligere behandlingsmuligheder. Funktionsevnen er varig og væsentlig nedsat. ... Det forventes, at arbejdssevnen kan udvikles over tid. Dette blandt andet ud fra betragtninger om ubekendte faktorer, såsom frigørelse af ressourcer gennem ro på beskæftigelsessituationen samt ansættelse under de rette sammenhænge, herunder opfyldelse af skånebehov. Skånehensyn: Med baggrund i [klagerens] omfattende nakkesmerter med udstråling ud over armene og der-

udover svær hovedpine, anbefales omfattende skånehensyn herunder mulighed for nedsat arbejdstid og tempo samt mulighed for pauser. Arbejdet bør ej heller udfordre nakken".

Af kommunens afgørelse om fleksjob af 4/11 2021 fremgår det, at "Vi vurderer, at din aktuelle arbejdssevne er begrænset til en arbejdstid på 9 timer med ca. 40 % effektivitet / uge. Vi vurderer dog, at der er mulighed for, at du inden for en rimelig periode vil kunne forbedre din arbejdssevne, hvorfor det giver mening at tilbyde dig et fleksjob, hvor du får mulighed på sigt at øge den effektive arbejdstid. Vi har i den forbindelse lagt vægt på ubekendte faktorer, såsom frigørelse af ressourcer gennem ro på beskæftigelsessituationen samt ansættelse under de rette sammenhænge, herunder opfyldelse af skånebehov".

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 22/11 2021 fremgår det, at "Forløbet af ovenstående er uændret de sidste 8 år ... Fritid: Bruger sin fritid på ...træning, og har en ... [Klageren] bruger også sin fritid på ...klub. [Klageren] beskriver, at han i sociale sammenhænge eksempelvis ifm. [sport] eller på ...udstilling kan opleve en kraftig smerteforværring ved mindste belastning, som medfører en kraftig hovedpinetilstand. **Konklusion:** Normal neurologisk undersøgelse med en regional smertetilstand i den overfladiske nakkeskuldermuskulatur med en normal MR-scanning af nakkeregionen og hjernen inklusive plexus brachialis baseret på tidligere undersøgelser i 2013, 2014 og 2015. Ligeledes normal skulderundersøgelse ved ortopædkirurg i 2013. [Klageren] har haft 2 forløb i Smerteklinik ... hhv. i 2017 og 2021 afsluttet i september 2021 med regulering af smertestillende medicin, men på trods af dette ikke effekt på smertetilstanden, som er af daglig karakter i et omfang, som har medført, at [klageren] har opgivet sin erhvervs-karriere som selvstændig landmand pr 31.12.2020. [Klageren] er aktuelt i et afklaringsforløb med en timebelastning på ca. 10-11 timer ugentligt."

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 7, at der foreligger en ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen, når "den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse – bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, ud-

dannelse og tidligere virksomhed – at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder".

Efter almindelige forsikringsretlige principper er det den, der rejser et krav, der skal bevise rigtigheden heraf. Det er således klageren – der har rejst krav om forsikringsdækning – som skal bevise, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Efter en gennemgang af sagen og efter en samlet vurdering finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad, og at han med de rette skånehensyn vurderet i forhold til det brede arbejdsmarked ikke vil være i stand til at arbejde og tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren lider af kroniske smerter i nakke, hoved, skuldre og arme, og at han som følge heraf har skånebehov i form af blandt andet nedsat arbejdstid og tempo, mulighed for pauser, ingen tunge løft, og variation i arbejdsopgaverne.

Nævnet har også lagt vægt på, at klagerens gener og skånehensyn er fysisk betingede, at han arbejdede 9-10 timer om ugen som selvstændig landmand fra juni 2018 frem til udgangen af 2020, hvor hans skånehensyn ikke blev tilstrækkeligt tilgodeset, og at der ikke ses at være beskrevet en helbredsmæssig forværring, idet det fremgår af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 22/11 2021, at klagerens gener på dette tidspunkt var uændrede i 8 år. Nævnet bemærker, at der således ikke er en lægelig forklaring på, at klageren i sit praktikforløb i 2021, som var væsentligt mindre fysisk belastende, og hvor hans skånehensyn i højere grad blev tilgodeset, alene var i stand til at arbejde 9 timer om ugen.

Nævnet har tillige lagt vægt på, at det fremgår af kommunens bevilling af fleksjob af 4/11 2021, at kommunen vurderede, at "der er mulighed for, at du inden for en rimelig periode vil kunne

Ankenævnet for Forsikring

16.

98687

forbedre din arbejdsevne, hvorfor det giver mening at tilbyde dig et fleksjob, hvor du får mulighed på sigt at øge den effektive arbejdstid".

Nævnet har også lagt vægt på, at det fremgår af sagen, at klageren i sin arbejdsprøvning blandt andet havde arbejdsopgaver i form af brug af palleløfter, pakke små ikke tunge genstande og sætte klistermærker på kasser, hvilket – efter nævnets opfattelse – medfører en vis fysisk belastning af klagerens skuldre og nakke, hvorfor hans skånehensyn ikke synes fuldt ud tilgodeset.

Nævnet har også lagt vægt på at de skånehensyn – som blandt andet er beskrevet i aftale i forbindelse med praktikforløb og i rehabiliteringsteamets indstilling af 4/11 2021 – ikke tilsiger, at han ikke skulle kunne arbejde mere end 1/3 på det brede arbejdsmarked.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen